

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 15. júlí 2020

28. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

 ROLEX	 TUDOR		<p>Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi</p> <p>MICHELSEN 1909</p> <p>Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is</p>
 TAGHeuer	 LONGINES		
 NOMOS GLASHÜTTE	 TISSOT		

Kaupverðið á Borgun lækkað um 1,3 milljarða

Salt Pay greiðir um 27 milljónir evra fyrir nærri 96 prósentu hlut. Verðið lækkað vegna efnahagsáhrifa COVID.

2

Hlutfé Alvogen aukið um 16 milljarða

Alvogen Lux Holdings, eini eigandi Alvogen Iceland, stóð að hlutfjár- aukningunni og var hluthafalán sem félagið hafði veitt, gert upp.

2

Staða íslenskra gagnavera versnar

Formaður Samtaka gagnavera segir að atvinnugreinin þoli ekki frekari hækkanir á raforkuverði.

4

Oft betra að úthýsa fjármálum

Oft hagkvæmara fyrir minni og millistór fyrirtæki að úthýsa alfarið fjármálum sínum, en að reka eigin fjármálaeiningar.

8

Ekki er allt sem sýnist

Til að ná sömu neyslu í ferðaþjónustu og í fyrra, en nú án erlendra ferðamanna, þyrfti neysla innlendra ferðamanna að fimmfaldast í ár.

10

Áliðnaður á krossgötum

Lokun álvers Rio Tinto Alcan á Nýja-Sjálandi vekur upp umræðu um framtíð áliðnaðar í hinum vestræna heimi. Á aðeins 20 árum hefur Kína gjörbylt landslagi álframleiðslu. ➔ 6-7

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir á opticalstudio.is
og í síma 511 5800

Optical Studio
SMÁRALIND • HAFNARTORG • KEFLAVÍK

Hlutfé Alvogen Iceland aukið um 16 milljarða

Hlutfé Alvogen Iceland ehf., eins af fjölmörgum dóttur-félögum sem heyra undir samstæðu lyfjafyrirtækisins, hefur verið aukið um rúmlega 16,2 milljarða króna.

Samkvæmt upplýsingum sem fengust frá fyrirtækinu var það Alvogen Lux Holdings, eini eigandi félagsins, sem stóð að hlutfjár- aukningunni í maí á þessu ári og var hluthafalán sem félagið hafði veitt Alvogen Iceland, gert upp á sama tíma. Íslenska félagið hefur fram til þessa verið fjármagnað með lánveitingum frá móðurfélaginu í Lúxemborg allt frá stofnun, fyrir um áratug.

Samkvæmt síðasta birta árs- reikningi stóð skuld Alvogen Iceland við Alvogen Lux Holdings í rúmlega 12 milljörðum króna í árslok 2018. Eigdið fé félagsins var þá neikvætt um 11,7 milljarða, en á árinu 2018 nam tap af rekstrinum nærri 3 milljörðum króna. Vaxta- kostnaður af skuldum félagsins við tengda aðila nam þannig um 640 milljónum króna á því ári.

Samkvæmt ársreikningi Alvogen Lux Holdings var tap af rekstrinum upp á um 203 milljónir Bandaríkja- dala, jafnvirði 28 milljarða króna á núverandi gengi, á síðasta ári, borið saman við 70 milljóna dala tap árið áður. Rekstrartekjurnar voru um 857 milljónir dala og drögust saman um rúmlega 250 milljónir dala. Eigdið fé félagsins var um 117 milljónir dala í árslok 2019.

Samíð var um sölu á starfsemi Alvogen í Mið- og Austur-Evrópu í október á síðasta ári til Zentiva Group, með fyrirvara um sam- þykki evrópskra samkeppnisyf- irvalda. Endanlega var síðan gengið frá sölnunni í apríl á þessu ári. Kaup-

Róbert Wessmann, forstjóri og stofnandi Alvogen

12

milljörðum, nam skuld íslenska félagsins við Alvogen Lux Holdings í árslok 2018.

verðið hefur ekki verið gefið upp, en fram kom í frétt Reuters árið 2018 að Alvogen hefði stefnt að því að fá um einn milljarð dala fyrir starfsemina.

Í samtali við Viðskiptablaðið í maí var haft eftir Árna Harðarsyni, aðstoðarforstjóra Alvogen, að markmið fyrirtækisins væri að hagnaður fyrir afskriftir, fjármagnsgjöld og skatta (EBITDA) yrði nærri 300 milljónir dala á þessu ári og því næsta – að undanskilinni starfseminni í Mið- og Austur-Evrópu var EBIDTA félagsins 121 milljón dala í fyrra – og um 556 milljónir dala að tveimur árum liðnum.

Alvogen er í meirihluta eigu alþjóðlegra fjárfestingarsjóðanna CVC Capital Partners og Temasek. Þá hefur verið greint frá því að Róbert Wessmann, forstjóri og stofnandi Alvogen, eigi óbeint um 22 prósent hlut í lyfjafyrirtækinu í gegnum fjárfestingafélagið Aztiq Pharma. – hae

Verðið lækkað um 1,3 milljarða vegna COVID

Salt Pay greiðir 27 milljónir evra fyrir 96 prósent hlut í Borgun, en við undirritun kaupsamnings átti verðið að vera 35 milljónir evra. Ekki samstaða um söluna í stjórn. Hlutfé var aukið til að uppfylla kröfur um eiginfjárlutfall.

Hörður Ægisson hordur@frettabladid.is

Kaupverðið á Borgun, sem var í meirihluta- eigu Íslandsbanka, var lækkað um átta milljónir evra, jafnvirði nærri 1.300 milljóna króna á núverandi gengi, vegna þeirra neikvæðu efnahags- áhrifa sem kórónaveirufaraldur- inn hefur haft á rekstur félagsins. Rekstrartap Borgunar á fyrstu fimm mánuðum ársins nam 642 milljón- um króna sem er töluvert meira tap en áætlanir gerðu ráð fyrir.

Samkvæmt heimildum Markað- arins greiðir alþjóðlega greiðslu- miðlunarfyrirtækið Salt Pay, sem gekk frá kaupum á tæplega 96 prósent eignarhlut í Borgun í síðustu viku, samtals 27 milljónir evra, jafnvirði 4,3 milljarða króna, fyrir hlutfé íslenska félagsins. Við undirritun kaupsamnings 11. mars síðastliðinn átti kaupverðið hins vegar að nema 35 milljónum evra.

Auk Íslandsbanka, sem er í eigu ríkisins og átti um 63,5 prósent hlut í Borgun, seldi Eignarhalds- félagið Borgun, sem er meðal annars í eigu Stálskipa og Einars Svein- sonar fjárfestis, 32,4 prósent hlut sinn í fyrirtækinu.

Eftir nokkurra ára aðdraganda hófst formlegt sölufélagið á Borgun í byrjun janúar 2019 og var það í umsjón svissneska ráðgjafarfyrir- tækisins Corestar Partners og fyrir- tækjaráðgjafar Íslandsbanka. Sam- kvæmt heimildum Markaðarins nemur sölukostnaður seljenda, ráð- gjafarkostnaður og árangurstengd þóknun, samtals yfir 20 prósentum af söluverðinu, eða nærri milljarði króna.

Auk Salt Pay sýndi meðal annars breski fjárfestingarsjóðurinn Financial Services Capital, sem sér- hæfir sig í fjárfestingum í evrópsk- um fjármálfyrirtækjum, áhuga á Borgun og setti fram skriflegt til- boð í félagið undir lok síðasta árs. Tilboðið var talsvert hærra en það sem Salt Pay greiðir nú fyrir Borgun, en viðræður við Financial Services í kjölfarið skiluðu engri niðurstöðu.

Ekki var samstaða um sölnu til Salt Pay, sem er meðal annars í eigu Ali Mazanderani stjórnarmanns í Creditinfo, í stjórn Borgunar. Sumir stjórnarmenn, samkvæmt heimild- um Markaðarins, töluðu fyrir því að

Formlegt sölufélagið Borgunar hófst í janúar 2019. FRÉTTAÐLADIÐ/ERNIR

642

milljónum nam rekstrartap Borgunar á fyrstu fimm mánuðum ársins.

breyta starfsleyfi Borgunar úr því að vera lánafyrirtæki, sem felur í sér meiri íþyngjandi eiginfjárkröfur af hálfu Fjármálaeftirlitsins, yfir í greiðslustofnun, rétt eins og Val- itor gerði í ársbyrjun 2020. Mark- miðið væri að ráðast í kjölfarið í tiltekna aðgerðir sem miðuðu að því að minnka efnahagsreikning Borgunar og þannig skapa svigrúm fyrir verulegri arðgreiðslu til hlut- hafa Borgunar, mögulega upp á 4 til 6 milljarða, áður en farið yrði í sölu á félaginu. Þær hugmyndir náðu ekki fram að ganga.

Forgangshlutabréfi Visa Inc., sem Borgun eignaðist þegar fyrirtækið seldi hlut sinn í Visa Europe með um 6,2 milljarða hagnaði á árinu 2016, fylgdu ekki með í kaupum Salt Pay. Borgun óskaði þannig eftir því undir lok síðasta mánaðar, eins og sagt hefur verið frá í Markaðinum, að Fjármálaeftirlit Seðlabankans

samþykkti beiðni Borgunar um að lækka hlutfé félagsins um 3,5 milljarða króna með greiðslu til fráfarandi hluthafa, sem felur í sér afhendingu allra eignarhluta í Visa Inc.

Samhliða þeirri hlutfjárlækkkun samþykkti Salt Pay að koma inn með nýtt hlutfélagið á fjárhæð átta milljónir evra. Verða 5 milljónir evra greiddar samtímis framkvæmd hlutfjárhlökkunarinnar og síðan 3 milljónir evra sem komi til greiðslu innan næstu tólf mánaða.

Fram kemur í skýrslu stjórnar Borgunar vegna tillögu um hluta- fjárlækkunina, sem Markaðurinn hefur undir höndum, að stjórnin hafi brugðist við versnandi rekstr- araðstöðum með því að minnka lánsáhættu og losa lausafé. Þá hafi félagið gert samning um lánalínu við viðskiptabanka sinn til þess að tryggja nægt aðgengi að lausafé. Eiginfjárhlutfall félagsins hefur lækkað talsvert frá árslokum – þá var það 20,5 prósent – og var 14,69 prósent í lok maí. Að meðtöldu sjálfsmati á eiginfjárbörf eru lágmarkskröfur um eiginfjárhlutfall Borgunar 15,3 prósent. Með því að lækka hlutfé með útgreiðslu eignarhluta í Visa Inc. og hækka hlutfé með inn- greiðslu reidufjár er hins vegar gert ráð fyrir að eiginfjárhlutfall hækki.

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFEÐLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Ægisson hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

MUNDU EFTIR GÖMLU GÓÐU AFMÆLSKRINGLUNNI - fyrir 25-30 manns

PRENUNIS

BjörnSBAKARI
Sími: 561 1433

mánudaga-föstudaga	7.30 - 17.30
laugardaga	8.00 - 16.00
sunnudaga	9.00 - 16.00

Austurströnd 14 • Hringbraut 35
www.bjornsbakari.is

Hlutfé Korta aukið um 200 milljónir

Hlutfé Korta, sem var selt fyrir skemmstu til alþjóð- lega fjárfestingarfirmanna Rapyd, var aukið um rúmlega 200 milljónir króna í liðnum mánuði. Það var Kvika banki, sem var fyrir söluna stærsti hluthafinn með yfir fjórutíu prósent hlut, sem skráði sig fyrir hinu nýja hlutfé í C-flokki með umbreytingu á útstandandi skuld færsluhirðingarfyrirtækis- ins við bankann. Eftir hlutfjár- aukninguna nemur hlutfé Korta rúmlega 1.721 milljón króna að nafnverði.

Tilkynt var um undirritun kaupsamnings Rapyd á Korta í apríl á þessu ári – þau gengu endanlega í gegn í síðustu viku – en í samtali við Markaðinn á þeim tíma var haft eftir Arik Shtilman, forstjóra Rapyd,

146

milljónir króna var tap Korta á síðasta ári.

ad félagið hyggðist ráðast í verulega fjárfestingu á íslenska markaðnum og muni líklega tvöfalda starfs- manna fjölda Korta á næstu þremur árum, en í dag starfa um 40 manns hjá fyrirtækinu. Fjárfestingunni er ætlað að byggja upp miðstöð vör- þróunar Rapyd í Evrópu.

Miðað við síðustu hlutfjár- aukningu Rapyd er félagið metið á um 150 milljarða íslenskra króna, en á meðal hluthafa eru fjárfækni-

risinn Stripe Oak HC/FT, Tiger Glo- bal Management, General Catalyst og Target Global.

Samkvæmt heimildum Mark- aðarins nemur áætlað kaupverð Rapyd á Korta á þriðja milljarð króna. Endanlegt kaupverð ræðst hins vegar af afkomu Korta á þessu ári og getur tekið breytingum til lækkunar eða hækkunar.

Kvika og hópur einkafjárfesta keyptu Korta á eina krónu í lok árs 2017 og lögðu félaginu um leið til nærri 1.500 milljónir í nýtt hlutfé til að forða því frá gjaldþroti. Ári síðar var hlutfé Korta aukið um 1.055 milljónir króna.

Heildartap Korta á síðasta ári nam um 146 milljónum, borið saman við tap upp á 465 milljónir árið 2018. – hae

FARTÖLVUR!

ÞÚ FINNUR RÉTTU TÖLVUNA HJÁ OKKUR

APPLE MACBOOK AIR 2020

- Ótrúlega léttar og þunnar tölvur sem eru aflmeiri en nokkurn tímann áður
- 20% stærri snertiflötur og nýtt Magic lyklaborð
- Skelinn er úr 100% endurunnu áli

ASUS

ASUS VIVOBOK 15

- Fæst nú með 10. kynslóð Intel i5 örgjörva
- Rammalaus NanoEdge skjár, nýtir stærðina enn betur
- Með ErgoLift lóm sem lyftir tölvunni örlítið, fyrir aukin þægindi

acer

ACER NITRO 5

- Yfirgnæfandi afkastageta með 10. kynslóð Intel örgjörva og Nvidia skjákorti
- Nú með DTX:X Ultra hljóðstýringu sem skilar skýrara og kraftmeira hljóði
- KillerConnectivity gerir þér kleift að forgangsraða forritum fyrir notkun á netinu

APPLE MACBOOK PRO 2020

- Tilvalin fyrir þau kröfuhörðustu, hönnuð til að auðvelda vinnuflæði og afköst
- Nú fáanleg með örgjörva sem eykur afköst skjástýringar um allt að 80%
- Nýtt Magic lyklaborð með meiri nákvæmni

acer

ACER PREDATOR TRITON 500

- Ótrúlega kraftmikil miðað við stærð
- Notar CoolBoost tækni sem stillir kælinguna eftir þörfum
- 300Hz endurnýjunartíðni sem er allt að 4x meira en í hefðbundnum fartölvum

ASUS

ASUS EXPERTBOOK

- Ein léttasta 14" fartölvan á markaðnum
- Handhafi RedDot 2020 verðlaunanna
- Rafhlaða endist í allt að 24 tíma

tl.is

SKOÐAÐU ÚRVALIÐ Á TL.IS

REYKJAVÍK · AKUREYRI · EGILSSTAÐIR · REYKJANESBÆR · SELFOSS · AKRANES

TÖLVU
LISTINN

Ennþá meira úrval af listavörum

WorkPlus
Strigar frá kr. 195

Kolibri penslar
Handgerðir þýskir penslar
í hæsta gæðaflokki
á afar hagstæðu verði

kolibri®

Kolibri trönur
í miklu úrvali, gæðavara á góðu verði

Íblöndunarefni fyrir akrýl og olíulíti.

AMSTERDAM
dream - create

van Gogh
The Quality Brand

REMBRANDT
The Professional Choice

Listverslun.is

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@verkfaeralagerinn.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17

Forsvarsmenn ISAL eiga nú í samræðum við Landsvirkjun um endurskoðun raforkusamnings við álverið. Talsmaður ISAL segir að ekki hafi náðst landing sem tryggi rekstrargrundvöll álversins til lengra tíðar.

Þórður
Gunnarsson
thg@frettabladid.is

Rekið með minna tapi en Straumsvík

Nú þegar Rio Tinto Alcan hefur tilkynnt að einu álvera fyrirtækisins verði lokað í ágúst á næsta ári, hafa spurningar um framtíð álversins í Straumsvík vaknað á ný. Aðstæður og aðdragandi lokunar álversins á Nýja-Sjálandi á sér vissar hliðstæður við þær aðstæður sem nú eru uppi vegna reksturs álvers Rio Tinto Alcan í Straumsvík. Deilur um orkukostnað, og einkum og sér í lagi flutningskostnað álversins við Tiwai Point, hafa staðið yfir allt frá árinu 2012, þó að auðvitað sé augljóst að þungar horfur á heimsmarkaði með ál, einkum og sér í lagi vegna umframframleiðslu í Kína, hafi sitt að segja líka.

Álverið við Tiwai Point hóf álframleiðslu árið 1971. Upphafleg framleiðslugeta þess var um 153 þúsund tonn á ári, en síðan þá hefur álverið verið stækkað nokkrum

Mikil framboðsáukning áls frá Kína á síðustu árum hefur veikt rekstrargrundvöll álvera í Evrópu og Norður-Ameríku. Alcoa, eigandi Fjarðaáls, lokaði álveri í Bandaríkjunum í apríl síðastliðnum.

Við höfum ekki enn náð samkomulagi við Landsvirkjun um raforkusamning sem gerir ISAL samkeppnishæft.

Bjarni Már Gylfason, ISAL

sinnum og full afkastageta í dag nemur um 330 þúsund tonnum. Miklar deilur áttu sér stað á Nýja-Sjálandi fyrir byggingu álversins, en ráðast þurfti í miklar virkjanaframkvæmdir á Manapouri-vatnasvæðinu til að útvega álverinu rafmagn. Álverið er kaupandi um 13 prósent allrar framleiddrar raforku á Nýja-

Deilt um flutningskostnað

Árið 2016 stóðu yfir miklar deilur um flutningskostnað álversins á Nýja-Sjálandi. Álverið var byggt um 40 kílómetra frá virkjuninni við Manapouri, en forsvarsmenn fyrirtækisins héldu því fram að greiddur flutningskostnaður væri í engu samræmi við notkun þeirra á dreifikerfinu, sem er um tólf þúsund kílómetrar að lengd í heild sinni.

Því lögðu þar til bær yfirvöld á Nýja-Sjálandi til árið 2017 að verðlagningu rafmagns yrði breytt þannig að notendur greiddu flutningskostnað til samræmis við notkun sína á dreifikerfinu. Hefði tillögurnar gengið eftir hefði flutningskostnaður álversins við Tiwai Point lækkað um ríflega þriðjung eða 20 milljónir nýsjálskra dollara, sem samsvarar um 3,6 milljörðum króna. Á móti hefði flutningskostnaður til heimila í höfuðborginni Auckland hækkað um 44 prósent, en meðalaukning

á heildarorkukostnaði á hvert heimili í höfuðborginni var metin um 50 nýsjálskir dalir á ári, eða um 4.500 íslenskar krónur.

Höfuðborgin Auckland er staðsett nyrst á norðureyju Nýja-Sjálands, á meðan álverið Tiwai Point er syðst á suðureyjuni. Engin veruleg orkuframleiðsla fer fram nálægt höfuðborginni Auckland, en ráðist hafði verið í miklar umbætur á dreifikerfinu árin og áratugin á undan til að svara raforkuþörf vaxandi höfuðborgarinnar.

Á endanum féllu tillögurnar þó um sjálfar sig. Var það meðal annars talið vegna þess að nýr orkumálaráðherra tók við og var sá þingmaður Auckland. Breytingar á greiðslu flutningskostnaðar voru á endanum útfærðar þannig að sparnaður Tiwai Point varð miklu minni en lagt var upp með og verðhækkun til heimila í Auckland varð aðeins um 4,5 prósent.

Tíma. Sem stendur nýtur ISAL allt að 25% afsláttar af samningsverði.

» Ad því er kemur fram í umfangullun nýsjálenska blaðamannsins Richard Harman, tapaði álverið við Tiwai Point um 46 milljónum dala á árinu 2019, eða um 6,5 milljörðum króna. Til samanburðar tapaði álverið í Straumsvík um 13 milljörðum króna á síðasta ári.

Sjálandi, en nú þarf að finna þeirri orku nýjan farveg. Ad sama skapi er þetta skellur fyrir hið staðbundna hagkerfi álversins, en talið er að um 2.500 bein og óbein störf muni tapast vegna lokunar álversins.

Álverið við Tiwai Point er knúit áfram af endurnýjanlegri orku, rétt eins og í Straumsvík, en því hefur verið haldið fram að þau álver sem nota hreina orku eigi betri möguleika á áframhaldandi starfsemi til framtíðar en önnur.

Til að mynda hélt sérfræðingurinn

Justin Hughes, frá hrávörugreiningarfyrtækisins CRU, því fram í viðtali við Viðskiptablaðið í maí 2018, að kaupendur áls væru tilbúnir að greiða hærra verð fyrir „grænt ál“, enda sé samfélagsleg ábyrgð fölginn í því að kaupa frekar slíka vöru.

Með lokun álversins við Tiwai Point er augljóst að önnur sjónarmið en tegund orkugjafa ráða ákvörðunum um lokun álvera, sérstaklega í ljósi þess að allt að því öll álframleiðsla Kína er knúin áfram með brennslu kola, einhvers mest mengandi orkugjafa sem fyrirfinnst.

Helmingi minna tap en ISAL

Ad því er kemur fram í umfangullun nýsjálenska blaðamannsins Richard Harman, tapaði álverið við Tiwai Point um 46 milljónum dala á árinu 2019, eða um 6,5 milljörðum króna. Til samanburðar tapaði álverið í Straumsvík um 13 milljörðum króna á síðasta ári, en er framleiðslugeta Straumsvíkur þó nærri helmingi minni en Tiwai Point.

Það þarf því ekki að koma á óvart að blikur séu á lofti varðandi rekstrarforsendur álversins í Straumsvík, eins og oft og itrekað

Alcoa lokar öðru álveri í Bandaríkjunum

Bandaríski álframleiðandinn Alcoa, sem meðal annars á og rekur álver Fjarðaáls á Reyðarfirði, tilkynnti í apríl að einu álveri fyrirtækisins í Washington í Bandaríkjunum yrði lokað.

Uppsagnir hófust þá þegar og áætlað er að rekstrarstöðvun álversins verði lokið áður en árið er úti. Fram kom í máli fyrirtækisins að tap af rekstrinum hefði numið 24 milljónum dala á fyrsta ársfjórðungi einum og sér, eða tæplega 3,4 milljörðum króna. Afkastageta álversins er um 279,000 tonn. Alcoa glímir við sómu áskoranir og Rio Tinto Alcan þessi misserin, en mikið innflæði kínversks áls til Bandaríkjanna á síðustu árum, hefur veikt mjög samkeppnisstöðu álvera þar í landi. Á árunum 2013 til 2018 dróst frumframleiðsla áls saman um 62%, að því er kemur fram hjá hagsmunasamtökunum American Primary Aluminum Association (APPA).

Donald Trump tilkynnti í mars árið 2018 að framvegis yrðu 25 prósentu innflutningstollar á stáli og 10 prósentu á álafurðir. Var þetta gert til að tryggja samkeppnisstöðu álframleiðendanna

hefur verið greint frá á opinberum vettvangi.

Sagt var frá því í Markaðnum í febrúar á þessu ári að raforkuverð ISAL fyrir hverja megavattstund er um 38 dalir, að sögn viðmælenda sem þekktu vel til. Í verðinu er raforkuflutningur innifalinn, sem er talinn nema um sex dolum. Þá er Rio Tinto sagt borga 26 dali með flutningi fyrir hverja megavattstund í Kanada. Þó ber að nefna að Landsvirkjun hefur veitt stórnotendum allt að 25 prósentu afslátt af raforkuverði fram á haust, til að bregðast við erfiðum aðstæðum á allflestum hrávörumörkuðum. Jafnframt standa yfir viðræður Rio Tinto Alcan og Landsvirkjunar um endurskoðun raforkusamningsins, en ekki hefur náðst lending í þeim málum. Landsvirkjun hefur haldið því fram að móðurfélagsábyrgð sé í gildi á samningum Rio Tinto Alcan um orku kaup, að lágmarki um 80 prósent af umsömdum magni, fram til ársins 2036. Endurskoðunarákvæði núverandi samninga er hægt að virkja árið 2024. „Við höfum ekki enn náð samkomulagi við Landsvirkjun um raforkusamning sem gerir ISAL samkeppnishæft,“ segir Bjarni Már Gylfason, upplýsingafulltrúi Rio Tinto á Íslandi.

Orkan hrein viðar en hér

Rio Tinto hefur sagt að öll álver sem ekki falli undir kjarnastarfsemi fyrirtækisins kunni að verða lokað, en álverin í Straumsvík, Tiwai Point og í Ástralíu hafa sérstaklega verið nefnd til sögunnar í því samhengi.

Flest álver Rio Tinto eru starfrækt í Kanada. Þar í landi er um 60 prósent allrar rafmagnsframleiðslu frá vatnsafli. Því ættu álverin þar að geta selt sína vöru sem grænt ál, rétt eins og álverin á Íslandi.

Álverið í Straumsvík er næststærsti viðskiptavinur Landsvirkjunar, en miðað við full afköst er fyrirtækið kaupandi að um 23 prósentum allrar framleiðslu Landsvirkjunar, að því er fram kom í árskýrslu Landsvirkjunar árið 2018. Straumsvík hefur þó aðeins starfað á 85 prósentu afköstum frá áramótum, að því er talsmaður Rio Tinto á Íslandi sagði í samtali við Markaðinn í júní.

Linnulaus aukning í Kína

Álframleiðslugeta í Kína hefur vaxið ævintýralega á síðastliðnum 10 árum. Aukin framleiðsla og útflutningur Kína er líklega ein ástæða þess að álverinu við Tiwai Point var lokað, en nánast öll framleiðslan þaðan var seld til Japan og samkeppnisforskot kínverskra fyrirtækja því augljóst, meðal annars með tilliti til fjarlægðar frá við-

þriggja með frumframleiðslu í Bandaríkjunum. Þar er um að ræða Alcoa, Century Aluminum sem einnig rekur álverið á Grundartanga og loks Magnitude 7 Metals (M7M). Síðastnefndu tvö fyrirtækin standa að APPA-samtökunum.

Hins vegar var Kanada undanþegið frá innflutningstollum á áli í maí á síðasta ári. Afleiðingin varð sú að innflutningur á hreinu áli jókst um 46 prósent milli ára á fyrsta fjórðungi þessa árs. Álframleiðsla hefur að visu aukist nokkuð í Kanada frá því á síðasta ári, þegar eitt stærsta álver landsins í Becancour hóf aftur fulla framleiðslu eftir tveggja ára langa vinnudeilu.

Ekki er mikil samstaða meðal bandarískra frumframleiðenda áls um hvornig eigi að bregðast við auknum innflutningi frá Kanada, að því er kemur fram í umfangullun Reuters. Í eina röndina halda Century Aluminum og M7M því fram að innflutningurinn frá Kanada sé að ganga endanlega frá þeim áliðnaði sem ennþá lifir á bandarískri grundu. Því verði að taka upp innflutningstolla á kanadískt ál á nýjan leik. Alcoa heldur því hins vegar fram að áhyggjur af

álinnflutningi frá Kanada, skyggi einfaldlega á hið stóra vandamál sem er ofvöxtur kínverskrar framleiðslu og sú óhagfellda verðlagning sem henni fylgi.

Það er þó kannski ekki undarlegt að Alcoa taki þennan pól í hæðina þar sem þrjú álver fyrirtækisins eru staðsett í Kanada, þar með talið áður nefnt álver við Becancour. Alls er riflega um fjórðungur allrar álframleiðslu- getu Alcoa í Kanada.

Flestöll álver í Bandaríkjunum eiga það sammerkt að vera í eldri kantinum og því er hagkvæmni framleiðslunnar minni en á við um nýrri álver, sem eru velflest í Kína. Í þessu samhengi verður þó að hafa í huga að mikilvægt er fyrir Bandaríkin að hafa traustan aðgang að áli, þar sem málmurinn er mikilvægur við ýmsa framleiðslu. Stærsti útflytjandi hraáls á heimsvísu er Rússland, á meðan Kína stendur fremst í útflutningi af álblöndum af ýmsu tagi. Bent hefur verið á að ekki sé boðlegt að treysta á álframboð frá slíkum viðskiptafélögum – það þarf ekki að horfa lengra en til mikilvægis áls við hregagnaframleiðslu til að sjá að slíkt er ekki á vetur setjandi.

■ **Álframleiðsla á heimsvísu í maímánuði í þúsundum tonna**

Kína	3.105
Asia(utan Kína og Persaflóa)	342
Austur-Evrópa og Rússland	351
Persaflói	496
Vestur-Evrópa	284
Suður-Amerika	73
Norður-Amerika	346
Afrika	139
Eyjaálfa	162
Samtals	5.448

skiptavinum.

Kínverskir útflytjendur áls fá að sama skapi endurgreiddan virðisaukaskatt af afköðnum álafurðum við útflutning, og oft og tíðum afsláttarkjör á raforku. Í maí á þessu áru voru um 5,45 milljónir tonna af áli framleidd á heimsvísu, en þar af voru um 57 prósent framleidd í Kína, samkvæmt gögnum frá World Aluminum Institute. Sé litid tíu ár aftur í tímann, nam hlutfall Kína af heildarframleiðslunni um 42 pró-

sentum og fyrir 20 árum stóðu kínverskir framleiðendur að baki um 11 prósentu af heildarálframleiðslu heimans.

Affimm stærstu álframleiðendum heimans er þrír kínverskir - Chalco, Hongqiao Group og Xinfra. Hinir tveir hinna fimm stærstu eru hið rússneska Rusal og loks Rio Tinto Alcan.

Langstærsti hluti kínverskra álvera en knúinn áfram með brennslu kola. Nánast öll afkastaukning í álframleiðslu síðastliðin 20 ár, hefur átt sér stað í Kína og í nánast öllum tilfellum hafa kolaorkuver risið til að knýja þau. Afleiðingin er sú að kol eru aðalorkugjafi álframleiðslu á heimsvísu, að því er kom fram í máli sérfræðinga á ráðstefnunni International Aluminum á síðasta ári.

Ljóst er að Kína ræður ferðinni í álframleiðslu í heiminum sem stendur. Sjónarmið um grænt ál eiga litt upp á pallborðið þar í landi og því eiga hinir hefðbundnu álframleiðendur í hinum vestræna heimi við erfiðan andstæðing að etja.

NÝSKÖPUNARSJÓÐUR

Stuðnings-Kría

Opnað fyrir umsóknir

Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins auglýsir veitingu móttframlagslána sem eru hluti af úrræðum ríkisstjórnarinnar vegna Covid-19 heimsfaraldursins.

Opnað verður fyrir umsóknir á morgun, **fimmtudaginn 16. júlí 2020.**

Lánin verða veitt sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum sem uppfylla tiltekin skilyrði. Sótt er um lánin á heimasíðu Nýsköpunarsjóðs atvinnulífsins, www.nyskopun.is.

Á vef Nýsköpunarsjóð má einnig finna nánari upplýsingar varðandi umsóknarferlið, skilyrði sem sprota- og nýsköpunarfyrirtæki þurfa að uppfylla og skilmála lánanna.

Umsóknartímabil lánanna er frá **16. júlí 2020 til 13. ágúst 2020.**

Oft hagkvæmara að úthýsa fjármálum

Svipmynd

Hrönn Sveinsdóttir

Nám:

Viðskiptafræðingur, Cand Oecon af endurskoðunarsviði frá Háskóla Íslands.

Störf:

- Í dag starfa ég fyrir tvö félög sem ég er meðeigandi í, FX Iceland, sem er gjaldeyrisskiptamiðstöð og Smart finance, sem er fjármálaþjónustufyrirtæki.
- Frá 2005 – 2019 starfaði ég sem framkvæmdastjóri fjármála og rekstrarsviðs hjá Sýn hf. /Vodafone og þar á undan starfaði ég á árunum 1992-2005 sem framkvæmdastjóri fjármála og mannauðs hjá P. Samúelssyni hf. /Toyota.
- Ég sit í stjórn Kviku banka og Heklu og hef áður setið í stjórn Almenna lífeyrissjóðsins, Húsa-smiðjunnar, P/F Kall í Færeyjum og Isnic.

Fjölskylduhagir:

Gift Bergsveini Sampsted og við eigum þrjá syni, Svein, Alfons og Dag.

Hver eru þín helstu áhugamál?

Ég hef gaman af flestallri hreyfingu, golf er efst á blaði, spila eins mikið og ég get yfir sumartímam, finnst líka mjög gaman að hjóla og hef farið nokkrar hjólaferðir til Ítalíu, á veturna stunda ég skiði. Mér finnst mjög gaman að fylgjast með fótbolta, sérstaklega að horfa á syni mína keppa. Þess utan fer ég í ræktina 4-5 sinnum í viku og er núna að prófa kraftlyftingar, sem er bara mjög skemmtilegt.

Nærðu að halda jafnvægi milli vinnu og fjölskyldulífs?

Já, ég myndi segja að það gangi bara vel.

Hvernig er morgunrúttin þín?

Vakna rúmlega kl. 7 og fæ mér morgunbúst og kaffibolla. Fer í ræktina eða í golf og mæti til vinnu í kringum kl. 10.

Hvaða bók hefur haft mest áhrif á þig?

Ef ég ætti að nefna eina bók sem hefur haft mikil áhrif á mig þá er það bókinn „Rich Dad Poor Dad“ eftir Robert Kiyosaki sem ég las fyrir um 20 árum og kenndi mér mikið um mikilvægi þess að vera vel fjármálalæs og fjárhagslega sjálfstæð, og var í raun grunnurinn að því að við hjónin settum okkur markmið um að fara í sjálfstæðan rekstur á ákveðnum tímamarki í lífinu.

Hrönn Sveinsdóttir, framkvæmdastjóri Smart Finance, segir að vegna COVID hafi tafist að koma félaginu á laggirnar. FRÉTTAÐLADÍÐ/SIGTRYGGUR ARI

Hvers vegna stofnaðir þú ásamt fleirum Smart finance?

Ég hætti störfum hjá Sýn til að stofna FX Iceland ásamt eiginmanni mínum, eftir að við fengum leyfi frá fjármálaeftirlitinu. FX Iceland er fyrsta gjaldeyrisskiptastöð á Íslandi fyrir utan bankana. Í rekstri FX Iceland skiptir höfuðmáli að hafa upplýsingar um nákvæma stöðu á þeim gjaldmiðlum sem við erum að skipta með á hinum kvika gjaldeyrismarkaði sem við búum við, á móti krónunni okkar. Með það að leiðarljósi hófst vinna við að koma fyrirtækinu á laggirnar. Við ákváðum að byggja gjaldeyrissstarfsemi alfarið á skýjalausn og gerðum kröfu um að bókhaldið yrði á sama hátt í skýjalausn. Við völdum Business Central bókhaldsskýjalausn frá Microsoft og eftir að hafa kynnst kerfinu sá ég að í því fólust ákveðin tækifæri. Tæki-

Í rekstri FX Iceland skiptir höfuðmáli að hafa upplýsingar um nákvæma stöðu á þeim gjaldmiðlum sem við erum að skipta með á hinum kvika gjaldeyrismarkaði.

færi til að veita sams konar þjónustu til lítilla og millistórra fyrirtækja og fjármálaeiningar stóru fyrirtækjanna veita, án þess að þurfa að leggja út í miklar fjárfestingar í kerfum eða mannskap.

Í framhaldinu ákváðum við Hildur Pála Gunnarsdóttir, sam-

starfskona mín hjá Sýn, að stofna saman Smart finance fjármálaþjónustu, fyrirtækið er eins og FX Iceland rekið eingöngu í kerfum sem eru í skýjalausn. Markmiðið er að veita viðskiptavinum okkar góða yfirsýn yfir áreiðanlegar og reglulegar upplýsingar um fjárhagsstöðu fyrirtækja þeirra, meðal annars með myndrænu gagnvirku mælaborði og miðlun gagna í gegnum viðskiptagátt. Við nýtum okkur aðrar skýjalausnir í okkar vinnu, meðal annars Teams, skönnun á skjölum, sameiginleg pósthólf svo eitthvað sé nefnt og er markmiðið okkar að bjóða upp á 100% pappírslaus viðskipti. Við fengum til liðs við okkur Katrínu Dögg Ásbjörnsdóttur, sem starfaði einnig með okkur Hildi Pálu í Sýn, og tæknisnílinga hjá Metadata sem eru samferða okkur í vegferðinni að koma Smart finance

í loftið. Þá bjóðum við einnig fyrirtækjum sem vilja alfarið úthýsa fjármálum sínum „fjármálastjóra til leigu“, sem getur verið hagkvæmara fyrir minni og millistór fyrirtæki en að reka sínar eigin fjármálaeiningar. Hvað hefur verið mest krefjandi við að stofna Smart finance?

Þessi vegferð hefur meira og minna verið ánægjuleg og skemmtileg, en ef eitthvað hefur reynst áskorun, þá er það að sinna margbreytilegum hlutverkum við stofnun félagsins, svo sem að koma félaginu á laggirnar, setja upp tæknilegt vinnuumhverfi, sinna sölumennsku og hanna heimasíðuna okkar smartfinance.is., svo ekki sé minnst á COVID sem hefur tafið okkur við að koma félaginu á laggirnar, en auðvitað eru allir aðrir líka að kljást við þær aðstæður. Þannig að heilt yfir hefur þetta gengið vel.

Framúrskarandi land til fjármála

Brynja Baldursdóttir framkvæmdastjóri Creditinfo á Íslandi

Flest okkar hafa þurft að fá fyrirgreiðslu á ævinni. Hvort sem það er úttektarheimild í verslun, eftirgreidd farsímaáskrift, yfirdráttur eða húsnæðislán, þá virkar samfélag okkar þannig að við erum stöðugt að treysta hvert öðru til að standa við gerða samninga. Sem betur fer greiða langflestir sínar skuldir og það eru undantekningar þegar það er ekki gert. Það er ekki bara slæmt fyrir þann sem veitir fyrirgreiðsluna að fá skuldina ekki greidda. Kostnaður af lélegum lánaákvörðunum getur verið gifurlegur og hann lendir á okkur öllum og það er engum greiði gerður að verða yfirskuldsettur og lenda í fjárhagsvand-

ræðum. Það er því hagsmunamál okkar allra að hér sé stunduð ábyrg lánstarfsemi sem byggir á góðum upplýsingum.

Vinnsla þessara upplýsinga byggir í dag á reglugerð um söfnun og miðlun upplýsinga um fjárhagsmálefni og lánstraust frá árinu 2001. Það er Persónuvernd sem gefur út starfsleyfi til handa þeim sem má framkvæma þessa vinnslu og er Creditinfo í dag eina fyrirtækið á Íslandi með slíkt leyfi.

Gjörbreytt miðlun upplýsinga

Frá árinu 2001 hefur fjártækni, upplýsingaflæði og deiling gagna gjörbylst. Facebook varð til 2004, fyrsti iPhone síminn kom á markað 2007, úrval lánamöguleika hefur stórkostur og nú er hægt að sækja um næstum öll lán í sjálfsafgreiðslu á nokkrum mínútum. Flestum finnst þetta sjálfsagt í dag, en þetta þýðir að það er hægt að skuldsætja sig á mörgum stöðum á stuttum tíma, af því að heimildir til upplýsingaöflunar og vinnslu, miða við að lán-

Notkun persónuupplýsinga til lánsákvæðana byggir í dag á úreltu lagaumhverfi.

tökufæri taki margar vikur.

Árið 2001 voru fagtæki í fullri notkun og aðeins fjögur ár frá því að hver sem er gat keypt vanskilaskrá á bókarformi. Í dag er gagna aflað og miðlað gegnum öruggar tengingar, geymdar í aðgangsstýrðum gagnagrunnum, upplættingar eru rekjanlegar og skýrir ferlar gilda um alla meðhöndlun þeirra.

Gjörbreytt lagaumhverfi

Árið 2013 voru samþykkt lög um neytendalán sem skylda lánveitendur til að lánshæfismeta alla sem taka lán. Ef lánshæfæði er yfir ákveðinni upphæð skal einnig framkvæma greiðslumat. Eftir að lögin tóku gildi kom út reglugerð um lánshæfis- og greiðslumat. Þar eru nákvæmar leiðbeiningar um

greiðslumat, en orðalag um lánshæfismat er rýrt. Þannig getur áhættusækin lánveitandi notað upplættingu í vanskilaskrá eingöngu sem lánshæfismat, sem segir bara til um hvort viðkomandi er nú þegar kominn í vandræði. Þá eru heimildir takmarkaðar til að nota jákvæð gögn og ekki er gert ráð fyrir að lán taki vilji deila upplýsingum um sína fjármálasögu til að fá betri fyrirgreiðslu.

Árið 2018 tóku ný lög um persónuvernd gildi sem byggja á Evrópureglugerð, en tilgangur hennar var að koma til móts við breytt tækniumhverfi. Í greinargerð með lögnum kemur fram að eðlilegt þyki að settar verði reglur, og frekari ákvæði um vinnslu fjárhagsupplýsinga í reglugerð, og að til álita komi hvort setja eigi sérstök lög um efnid. Vilji löggjafans er því skýr, hann telur þörf á nánari reglum og virðist ekki ætla að fela eftirlitsvaldinu (Persónuvernd) að setja þær. Síðan eru liðin tvö ár og ekki bólar á reglugerðinni.

Skýr lög grundvöllur framþróunar Notkun persónuupplýsinga til lánsákvæðana byggir í dag á úreltu lagaumhverfi. Þar er gert ráð fyrir að málið snúist eingöngu um persónuvernd en fjárhagshlutinn er ekki síður mikilvægur, sem er á herðum Persónuverndar að setja reglur um í dag. Í nágrannalöndunum er búið að aðlaga lagaumhverfið og eru almennt sér lög um rekstur fjárhagsupplýsingastofu, þar sem þessi tvö hlutverk eru skýr.

Ísland hefur tækifæri til að vera framúrskarandi á mörgum sviðum. Til þess að svo megi verða þurfa einstaklingar og fyrirtæki að hafa gott aðgengi að fyrirgreiðslu. Með skýrum lögum um aðgengi og skilvirka miðlun upplýsinga, þar sem persónuverndar er gætt í hvívetna, tryggjum við betri áhættu-stýringu, betri lánakjör, greiðara aðgengi að fjármagni, sanngjarnari og hraðari lánaákvæðunum og síðast en ekki síst betri neytendavernd og ábyrgari fjármálahegðun okkar allra.

FRÉTTABLAÐIÐ

GRÍPTU FRÉTTABLAÐIÐ MEÐ Í FERÐALAGIÐ

Þú getur nálgast frítt eintak af Fréttablaðinu víðs vegar um landið
m.a. í verslunum, sundlaugum, íþróttamiðstöðvum og á bensinstöðvum.

Kringlan

SMÁRALIND

FJÖRÐUR

bóksala stúdenta

Háma

BONUS

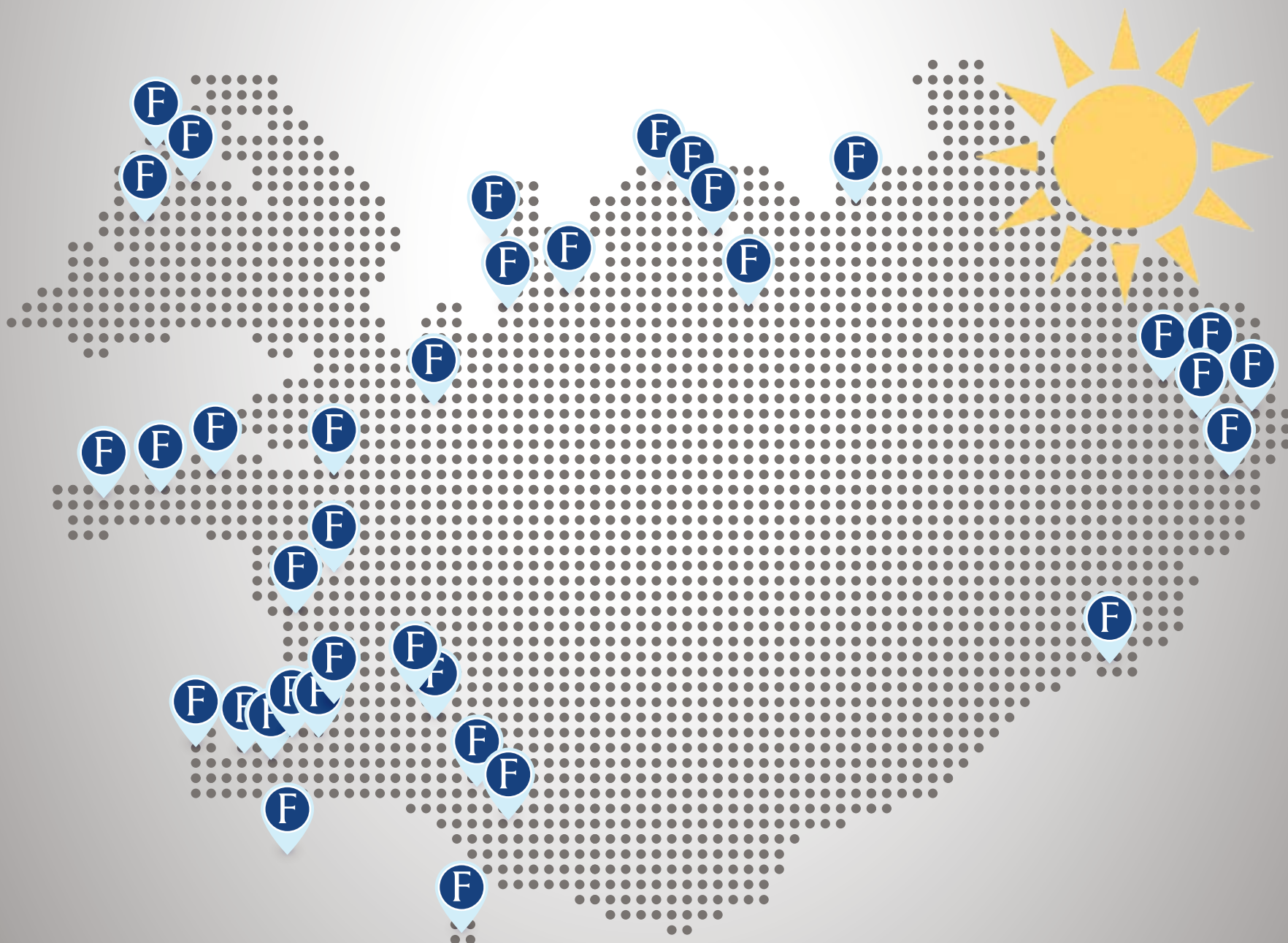
KJÖRBÚÐIN

Krambúð

nettó

N1

olis

FRÉTTABLAÐIÐ

mest lesna dagblað landsins, líka á sumrin

Skotsilfur

Ráðgjafar Haga

Þeir **Frosti Ólafsson**, fyrrverandi forstjóri ORF Líftækni og framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs, og Björn Brynjúlfur Björnsson, ráðgjafi og fyrrverandi aðstoðarframkvæmdastjóri Viðskiptaráðs, bættust í liðinni viku á lista yfir hóp fruminnherja Haga, sem ráðgjafar félagsins. Ekki þarf að koma á óvart að Finnur Oddsson, sem settist í forstjórastól smásölurans í byrjun þessa mánaðar, leiti til þeirra eftir ráðgjöf, en Frosti og Finnur störfuðu saman um nokkurra ára skeið hjá Viðskiptaráðinu. Finnur var framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs á árunum 2007 til 2012, en í kjölfarið tók Frosti við keflinu fram til ársins 2017.

Erfið staða

Ekkert gengur að semja við flugfreyjur og því er framtíð Ícelandair ennþá í mikilli óvissu. Forsvarsmenn samninga-nefndar flugfreyja, sem **Guðlaug Líney Jóhannsdóttir** fer fyrir, harðneita því að launin sem krafist er yrðu þau hæstu á byggðu bóli. Það má vel vera að einhvers staðar í heiminum séu flugfreyjur á hærri launum en farið er fram á gagnvart Ícelandair. En sé litið til einhverra keppinauta Ícelandair, til að mynda í Evrópu, þarf ekki að leggja í langdregnar rannsóknir til að sjá að flugfreyjur EasyJet og Wizz Air fá greitt á bilinu 250 til 300 þúsund krónur á mánuði. Ekki þarf með sagt að Ícelandair eigi að bjóða slík kjör, en það breytir ekki þeim raunveruleika að öll þrjú flugfélögin sem hér eru nefnd, eru skráð til heimilis á evrópska efnahagssvæðinu þar sem frjálst flæði vinnuafis er heimilt.

Aldrei aftur

Á meðan flugfreyjur Ícelandair eru að grafa sína eigin gróf gætur vaxandi óánægju meðal flugmanna og flugvirkja félagsins, sem hafa samþykkt nýja kjarasamninga, hversu lítinn skilning Flugfreyjufélag Íslands hefur sýnt gagnvart þeirri stöðu sem flugfélagið stendur nú frammi fyrir. Mikill meirihluti stéttarinnar, sem kolfelldi tillögu að nýjum kjarasamningi, hefur ekki meðtekið þá staðreynd að þau kjör sem flugfreyjur, ásamt öðrum flugstéttum, hafa búið við um langt skeið verða aldrei aftur í boði, hvorki hér á landi né annars staðar. Þess í stað virðist stéttarfélagið ætla að veðja á að íslenska ríkið hlaupi undir bagga og niðurgreiði óarðbæran rekstur Ícelandair, sem er stýrt af **Boga Nils Bogasyni**, til langframa, með því viðhalda þessum kjörum flugáhafna félagsins. Stjórnmalámennt munu þá þurfa að svara þeirri spurningu hvort réttlætlegt sé að nýta takmarkaða fjármuni ríkissjóðs um þessar mundir með slíkum hætti, í harðri samkeppni við önnur flugfélög. Það verður að teljast afar ólíklegt.

Kalifornía herðir tökin á hagkerfinu

Rakarar í Los Angeles, Kaliforníu, sinna síðustu viðskiptavininum áður en skellt verður í lás. Ríkisstjórinn, Gavin Newsom, hefur tilkynnt um viðtækar lokanir hjá fyrirtækjum í verslun og þjónustu til þess að sporna við útbreiðslu kórónaveirunnar. Þá mun allt skólahald í Los Angeles og San Diego fara fram með rafrænum hætti, sem gæti gert foreldrum 825 þúsund nemenda erfiðara fyrir að mæta til vinnu. MARIO TAMA/GETTY IMAGES

Ekki er allt sem sýnist

Bjarnheiður Hallsdóttir
formaður
Samtaka ferða-
þjónustunnar

Fljótt á litið virðumst við Íslendingar bara vera að koma nokkuð vel út úr COVID-efnahagskreppunni. Eða eins og einhver orðaði það – það er eins og hér hafi aldrei verið neitt COVID. Hingað streymir varningur frá Kína í tonnavis, verslun og þjónusta hefur sjaldan verið blómlegri, heitir pottar seljast eins og heitar lummur og olíufélögin eru ánægð með árangur síðustu vikna, enda ferðast Íslendingar nú innanlands sem aldrei fyrr. Í fjölmiðlum heyrast fréttir af fullbókudum hótelum á landsbyggðinni, samfélagsmiðlar eru fullir af myndum úr ferðalögum Íslendinga um sitt fallega land. Land, sem þeir eru margir hverjir að uppgötva og upplifa í fyrsta sinn – og sjá með eigin augum og njóta þeirrar fjölbreyttu uppbyggingar í ferðaþjónustu, sem orðið hefur um land allt síðustu ár. Það er allavega jákvætt. En er þá ekki allt í besta lagi?

Þegar skyggnst er undir yfirborðið er staðreyndin hins vegar sú að því fer fjarri að allt sé í lagi. Á meðan heilbrigðisstarfsfólk var og er í framlinu hvað heilsuvána varðar, þá eru það rekstraráðilar og starfsfólk í ferðaþjónustu sem er í framlinu efnahagslegu hamfaranna. Stór hluti ferðaþjónustufyrirtækja hefur verið nánast tekjulaus síðan um miðjan mars síðastliðinn. Það eru fyrirtækin, sem landsmenn eiga yfirleitt lítil viðskipti við, svo sem ferðaskrifstofur og ferðaskipu-

Til þess að ná sömu neyslu í ferðaþjónustu og í fyrra, en nú án erlendra ferðamanna, þá þyrfti neysla innlendra ferðamanna að fimmfaldast árið 2020.

leggjendur sem þjónusta erlendra ferðamenn, skipuleggjendur funda og ráðstefna, bílaleigur, gistifyrirtæki á höfuðborgarsvæðinu og sérhæfð afþreyingarfyrirtæki. Fyrirtækin, sem njóta nú viðskipta við Íslendinga, þakka þau að stórum hluta alls kyns tilboðum – sem með öðrum orðum er ósjálfbær tekjustýring, þar sem stundum er það á mörkunum að það borgi sig að hafa opið yfir höfuð.

En að sjálfsgöðu skipta viðskipti á innanlandsmarkaði mörg fyrirtæki máli. En hafa verður í huga, að þau

geta aldrei orðið annað en dropi í hafið, ef miðað er við viðskipti við erlendra ferðamenn í venjulegu ári. Innanlandsmarkaðurinn er agnar-smár, ferðahegðunin og neyslumynstrið almennt allt annað og ferðatímabilið er örstutt. Það hófst ekki að neinu marki fyrr en í júlí og verður að öllum líkindum að mestu lokið um miðjan ágúst. Fyrirtæki í ferðaþjónustu á Íslandi taka flest inn meginhluta tekna sinna yfir háönnina og gott tekjustreymi á því tímabili er forsenda fyrir því að þeim sé kleift að halda úti þjónustu og mannafla allt árið. Innlend neysla innanlandsferðamanna (án flugs og ferðaskrifstofa) árið 2019 var 93 milljarðar króna. Innlend neysla erlendra ferðamanna sama ár var hins vegar 383 milljarðar. Til þess að ná sömu neyslu í ferðaþjónustu og í fyrra, en nú án erlendra ferðamanna, þá þyrfti neysla innlendra ferðamanna að fimmfaldast árið 2020.

Flest starfsfólk í ferðaþjónustu hefur nú fengið uppsagnarbréf, eftir

að hafa verið í einhverja mánuði á hlutabótaleiðinni. Það sama á við um starfsfólk margra fyrirtækja sem eiga sín viðskipti að miklum hluta undir ferðaþjónustu. Ef við einblinum eingöngu á ferðaþjónustufyrirtækin, þá erum við að tala um um það bil 25.000 manns, sem nú eru í algjörrri óvissu um störf sín og afkomu. Úrræði stjórnvalda til þessa – einkum og sér í lagi hlutabótaleiðin og greiðsla hluta launa á uppsagnarfresti – voru góð og nauðsynleg og komu án efa í veg fyrir gjaldþrotahrinu strax í vor. Nú er samrið hins vegar hálfnað og ljóst að ferðaþjónustan mun ekki ná sér á það strík sem vonast hafði verið eftir. Óvissan um framvinduna er enn alger. Fram undan er kaldur og þungur vetur, sem að öllum líkindum verður bæði ferðaþjónustunni og hagkerfinu öllu erfiður. Vetur, sem mun færa okkur sem þjóð fleiri nýjar áskoranir og ný verkefni, og án efa krefjast fleiri óhefðbundinna lausna og ferða eftir ótröðnum slóðum, allt þar til birta fer á ný.

Frjáls framlög

enginn kostnaður!

VILTU GLEÐJA FORELDRA LANGVEIKRA BARNA EÐA FJÖLSKYLDUR ÞAR SEM FORELDRI ER AÐ GLÍMA VIÐ LÍFSÓGNANDI SJÚKDÓM?

Hjá okkur í Samferða er enginn kostnaður og allt rennur óskert til þeirra sem þurfa svo sannarlega á að halda.

Þú getur hringt í eftirtalin númer:

907 1081 – 1.000 kr.

907 1083 – 3.000 kr.

907 1085 – 5.000 kr.

907 1090 – 10.000 kr.

Þú finnur okkur á Facebook – ekki hika við að fylgja okkur þar, við gerum góðverk í hverjum mánuði fyrir íslensku þjóðina.

www.facebook.com/samferdafoundation

SKOÐUN

Þórður
Gunnarsson

Misheppnuð skattlagning

Frumiðnaður í hinum vestræna heimi stendur nú frammi fyrir miklum áskorunum. Álframleiðsla er þar nærtækt dæmi. Á síðustu 20 árum hefur Kína haslað sér völl sem stærsti álframleiðandi heims, með tæplega 57 prósent af framleiddu magni, samanborið við 11 prósent fyrir 20 árum síðan.

Þetta hefur Kína tekist í krafti annars vegar mikilla kolabirgða innan sinna landamæra og hins vegar baxítbirgða. Baxít er aðalhræfni álframleiðslu, og kolin eru svo notuð til að knýja álverin.

Á sama tíma keppast ríkisstjórnir hins vestræna heims við að leggja umhverfisskatta á iðnað sem losar úr læðingi lofttegundir sem stuðla að hlýnun loftslagsins. Markmið umhverfisskatta er göfugt og réttlátt, því neitar enginn.

Afleiðingin er hins vegar sú að ýmiss konar iðnaður, til að mynda álframleiðsla, færir til landa þar sem lítt er skeytt um losun óæskilegra lofttegunda. Eftirspurn áls hefur aukist mikið á síðustu árum, en nánast allri þeirri eftirspurnaraukningu hefur verið sinnt með uppbyggingu í Kína. Meðalkolefnisfótspor hvers framleidds tonns af áli í heiminum hefur því aukist stöðugt á síðustu 20 árum.

Sama hvort um er að ræða ál eða aðra frumframleiðslu, Kína eða önnur þróunarlönd, þá er það þyngra en tárur taki að við hér á vesturhveli jarðar séum að íþyngja atvinnulífi með umhverfissköttum, þegar afleiðingin er einfaldlega sú að ýmis iðnaður færir til annarra staða þar sem umræðan um umhverfismál er á allt öðrum og verri stað.

Það er þá varla hægt að segja að markmiðum umhverfisskattanna sé náð. Vel kann að vera að mengun í Evrópu hafi dregist saman í krafti umhverfisskatta, losunarheimilda, upprunaábyrgða og kolefniskvóta. En eftirspurn hrávara hefur þá tilhneigingu að aukast til lengri tíma lítið og mengun vegna framleiðslu er hreinlega að aukast, vegna þess að ýmiss konar frum-iðnaði hefur verið úthýst frá Evrópu.

Hér ekki verið að andmæla umhverfissköttum – þeir geta í einhverjum tilfellum verið skynsamlegir. Hins vegar er ekki hægt að horfa fram hjá því að slík skattlagning getur í ákveðnum tilfellum haft þveröfug áhrif í hinu stóra samhengi, eins og þróun á álmarkaði sýnir.

BYGG hagnast um 1.500 milljónir

Byggingarfélag Gylfa og Gunnars (BYGG) hagnaðist um 1.505 milljónir króna í fyrra og minnkaði hagnaðurinn um líðlega 50 milljónir á milli ára.

Rekstrartekjur námu 13,53 milljörðum króna og jukust um 4,7 milljarða króna frá árinu 2018, að því er fram kemur í nýbirtum ársreikningi. Tekjur vegna eignaleigu stóðu nánast í stað og voru um 770 milljónir, á meðan tekjur af verkframkvæmdum jukust verulega og námu tæplega 12,8 milljörðum króna.

Gunnar Þorláksson húsasmiðameistari og Gylfi

Gylfi Héðinsson og Gunnar Þorláksson

Ómar Héðinsson múrarmeistari, eiga hvor um sig helmingshlut í félaginu.

Eignir BYGG námu um 17,7 milljörðum í árslok 2019 og þar af voru fasteignir um 4,4 milljarðar. Eigið fé félagsins er um 7,2 milljarðar og er eiginfjárhlutfallið því rúmlega 40 prósent. Á árinu 2019 greiddi félagið 103 milljónir í arð til hluthafa.

Í skýrslu stjórnar segir að áhrifin vegna kórónaveirufaraldursins verði óveruleg á árinu 2020. Stjórnin telji að „rekstrarhæfi félagsins sé alls ekki í hættu vegna þessara þrenginga í samfélaginu.“ – hae

14.07.2020

Útilokað er að ná sátt um að peningar skattgreiðenda verði nýttir í taprekstur í harðri samkeppni á alþjóðlegum flugmarkaði, til þess eins að viðhalda góðum kjörum flugáhafna.

Ásdís Kristjánsdóttir, aðstoðarframkvæmdastjóri SA

Sjáðu öll
tilboðin á
kuningund.is

allt að

70% AFSLÁTTUR

GEORG JENSEN

GEORGI JENSEN
DAMASK

ROYAL COPENHAGEN

ROSENDAHL
COPENHAGEN

FREDERIK
BAGGER .at

Villeroy & Boch
1748

WMF

LE CREUSET®

KÚNÍGÚND

sérverslun með vandaðar gjafavörur

Kringlan · Glerártorg · kuningund.is